

Sisällys

ESIPUHE	7
EDITION TOIMITUSPERIAATTEET	9
Näytelmätekstin toimitusperiaatteet	9
Kommentaariviitteiden toimitusperiaatteet	11
KARKURIEN TAUSTA JA VASTAANOTTO • <i>Riitta Pohjola-Skarp</i>	14
Hegelin tragediakäsityksen merkitys Suomessa	15
Romantiikan Shakespeare	16
Romanttisesta ironiasta draamalliseen ja traagiseen ironiaan	17
Porvarillisen realismin kausi Euroopassa ja melodraaman kukoistus	20
<i>Karkurien</i> vastaanotto	24
KARKURIEN JULKAISUHISTORIA • <i>Sakari Katajamäki</i>	31
Ensimmäiset laitokset	32
<i>Karkurit</i> suurissa kokoomateoksissa ja muissa laitoksissa	37
SÄÄTY-YHTEISKUNNAN MURROS 1800-LUVUN SUOMESSA • <i>Kai Häggman</i>	42
Kirjailija säätyjen välissä	42
Sääty-yhteiskunnasta kansalaisyhteiskunnaksi	43
Vanha ja uusi näkemys avioliitosta	46
Helsingin säätyläisherrat rikkovat rajoja	50
KARKURIT – VIISINÄYTÖKSINEN MURHENÄYTELMÄ • <i>Riitta Pohjola-Skarp</i>	53
Shakespeare <i>Karkurien</i> taustalla	54
Schillerin <i>Rosvot</i> ja <i>Karkurit</i>	60
Muut vaikutteet: Oehlenschläger ja Scribe	62
<i>Karkurien</i> laji	64
Tragedia – pseudotragedia	64
Porvarillinen murhenäytelmä ja melodraama	66
<i>Karkurien</i> kieli	68
<i>Karkurien</i> henkilöt	72
Tragedian sankaritar Elma	72
Tragedian sankari Tyko	75
Sukuvihan osapuolet ja näytelmän konna	77
Kiven ihanneminä Yrjö ja koominen Martti	78
Paikka ja aika, näytelmän esihistoria	80
<i>Karkurien</i> dramaturgia	82
Kohtausrakenne	83
Dramaturginen rakenne: velka, viha, vala, rakkaus	85
Kosimiskohtaus ja draamallinen ironia	90
Rakkaus ja kuolema	93
Ympyrä sulkeutuu	95

KARKURIEN SILOSÄKEISTÄ • Heikki Laitinen 98

- Suomenkielinen silosäe 99
- Aleksis Kiven silosäe 104
- Karkurien* silosäkeitten rytmiiikka 110
 - Säkeen sisäinen tauko ja säerajan ylitys 111
 - Säkeen loppu 112
 - Säkeen alku 113
 - Kolmi- ja nelitavuiset sanat 115
 - Vuoronvaihtosäkeet 116
- Äitiinsä etsei lapsi 118
- Runosäkeet *Karkurien* rakenteessa 120

KARKURIT NÄYTTÄMÖLLÄ • Pentti Paavolainen 125

- Kantaesitykset molemmilla kotimaisilla kielillä 125
- Karkurit* kahtia jakautuvassa maassa 128
- Jack Witikan kolmet *Karkurit* 130
- 20 vuotta myöhemmin 135

KARKURIT. NÄYTELMÄ VIIDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ. 137

LIITTEET 236

- Editiossa käytetyt erikoismerkit ja lyhenteet 236
- Karkurien* tekstiin tehdyt muutokset 238
- Karkurien* katkelma *Kirjallisessa Kuukauslehdessä* (1866) 241
- Karkurien* ensipainoksen ja *Kirjallisessa Kuukauslehdessä* ilmestyneen katkelman erot 249
- Flyktingarne* – *Karkurien* ruotsinkielinen näyttämösovitus (1872) •
 - Pentti Paavolainen* 255
- Suomenkielisen kantaesityksen pääkirjan ja ensipainoksen erot 266
- Karkurien* laitokset 276
- Aleksis Kiven elämä • *Ossi Kokko* ja *Minna Maijala* 279
- Aleksis Kiven tuotanto 282
- Lähteet 283
- Sananselitysten hakemisto 298